



# Bilten

- \* Aktivnosti iz Programa Kontinuirane Obuke (PKO)
- \* Aktivnosti iz Programa Početne Obuke (PPO)
- \* Aktivnosti za administrativno osoblje sudova i tužilaštava
  - \* Ostale Aktivnost

Jun 2019

## Aktivnosti iz Programa Kontinuirane Obuke (PKO)

### Eksproprijacija i utvrđivanje naknade

Dana 03. juna 2019. godine, Akademija Pravde organizovala je obuku na temu „Eksproprijacija i određivanje naknade“ u okviru PKO-a. Cilj ove obuke bio je unapređenje znanja sudija o postupku eksproprijacije, identifikaciji preliminarnih uslova za eksproprijaciju i kriterijuma koji se primenjuju za eksproprijaciju.



U prvom delu obuke obrađene su teme: Pravni uslovi za eksproprijaciju; postupak eksproprijacije u slučajevima kada je telo za eksproprijaciju Vlada ili Opština; preliminarna i konačna odluka o eksproprijaciji kao i pravna sredstva. U drugom delu su obrađeni načini i kriterijumi za određivanje naknade u (slučajevima) predmetima eksproprijacije.

Još na početku je naglašeno da zakonska institucija za eksproprijaciju dozvoljava vlasniku da bude lišen prava svojine samo pod uslovima predvođenim zakonom, pod uslovom da se eksproprijacija vrši u svrhu opšteg interesa. Pošto se eksproprijacija u praksi javlja vrlo često, pravilna primena odredbi Zakona o Eksproprijaciji garantuje pravo na vlasništvo vlasnika čija je imovina eksproprijsana za opšti javni interes. S toga, stečeno znanje i primena ovog pravnog instituta će takođe doprineti integraciji sudske prakse u Republici Kosovo.

Dalje je naglašeno da je eksproprijacija nepokretne imovine uređena na poseban način

Zakonom br. 03/L-139 o Eksproprijaciji Nepokretne Imovine, objavljenog dana 23.04.2009. Privatna svojina je kategorija koja je garantovana i zaštićena međunarodnim aktima koji garantuju da je privatna svojina nepovrediva i može se ograničiti samo za javni interes i pod uslovima propisanim zakonom. Takođe, i Ustavom Republike Kosovo se predviđa njihova zaštita od bilo kakvog proizvoljnog mešanja i da niko neće biti lišen od imovine na proizvoljan način. Republika Kosovo ili javni autoritet Republike Kosovo može da izvrši eksproprijaciju imovine, ako je takva eksproprijacija ovlašćena zakonom, ako je neophodna ili odgovarajuća za postizanje javne svrhe i praćena pružanjem trenutne i adekvatne naknade osobi ili za lica čija je imovina eksproprijsana.

Dalje je zaključeno da u skladu sa ZVPP-om, u postupku utvrđivanja visine naknade za eksproprijsanu nepokretnost, sud utvrđuje visinu naknade za eksproprijsanu nepokretnu imovinu kada korisnik eksproprijacije i prethodni vlasnik nisu postignu sporazum ispred nadležnog upravnog organa o naknadi za eksproprijsanu nepokretnu imovinu.

Tokom ove obuke korišćeni su metodi delimičnog teorijskog objašnjenja, zasnovanih na slučajevima ili predmetima sudske prakse, praćeni vežbama, interaktivnim diskusijama, materijalima koje su pružili treneri, analizom slučaja studiranja, i razvrstavanjem važećih zakonskih odredbi koje regulišu ovu oblast.

Korisnici ove obuke su bili sudije osnovnih sudova, sudije Apelacionog Suda, stručni saradnici u sudovima i službenici Ministarstva Finansija koji se bave postupcima naknade pri telu za eksproprijaciju.

## Odluke Ustavnog Suda Kosova i njihovi pravni efekti

Dana 06 Juna 2019, godine, Akademija Pravde je u okviru PKO-a, ostvarila obuku na temu: „Odluke Ustavnog Suda Kosova i njihovi pravni efekti“.

Svrha ove obuke bila je unapređivanje znanja sudija u vezi uloge Ustavnog Suda Kosova i njegovih odluka, pravnoj prirodi, efektu i načinu njihovog izvršenja.

U prvom delu ove obuke obrađene su teme: Uloga Ustavnog Suda Kosova i njegove odluke, pravna priroda ovih odluka i njihovi efekti. Dok u drugom delu su tretirane teme: Vrste odluka Ustavnog suda i njihovo izvršavanje.

Još na početku je naglašeno da u praksi Ustavnog Suda se razlikuju nekoliko vrsta odluka u zavisnosti od položaja koji zauzimaju u odnosu na norme koje kontrolišu. Isto tako, postupci koji se provode kroz odluke mogu biti različitih priroda. Uloga Ustavnog Suda nalazi se upravo u moći njegovih odluka. Ali praktično ostvarivanje i primena odluka ustavnog suda je pitanje od posebne važnosti i s toga je raspravljena na svestran način.

Na ovoj obuci je naglašeno da kao što je predviđeno Ustavom, Ustavni Sud je konačni autoritet u Republici Kosovo za tumačenje Ustava i usklađenosti zakona sa Ustavom.

Dalje je naglašeno da za pravni efekat odluka Ustavnog Suda, Ustav propisuje da: se one obavezujuće za pravosuđe i sva lica i institucije u Republici Kosovo sve dok postupak pred

Ustavnim Sudom, on može privremeno obustaviti sporne radnje ili zakon, do odluke suda, ako smatra bi da primena sporne radnje ili zakon dovela do nepopravljive štete, osim ako je to drukčije određeno odlukom Ustavnog Suda, ukidanje zakona, akta ili radnje stupa na snagu na dan objavljivanja odluke suda, i odluke Ustavnog Suda budu objavljene u Službenom Glasniku Republike Kosovo.

Dalje je dodatno podvučeno misa da: Kako se vidi i sa sadržaja člana 53 Ustava Kosova, isti obavezuje sudije da u njihovim sudskim odlukama odražavaju interpretativni duh Evropskog Suda za Ljudska Prava (ESLjP) u Strazburu, iako je ova praksa pozivanja na sudsku praksu ESLjP-a od strane redovnih sudova još u početnoj fazi, Ustavni sud Kosova se dosledno pozivao na ovu sudsku praksu prilikom sučeljavanja sa predmetima-čije je razmatranje bilo ograničenje ustavnih sloboda i prava.

Tokom ove obuke su korišćeni metodi teorijskog objašnjenja, na osnovu slučaja studija i sudske prakse propraćene s interaktivnim diskusijama olakšane od trenera, kroz analizu i raspravu o temama, s naglaskom na primenu odluka Ustavnog Suda Kosova.



## Krivični zakonik i Zakonik o krivičnom postupku

6-8. juna 2019.godine, Akademija pravde u saradnji sa Ambasadom SAD-a (Pravni odsek pri ambasadi SAD), u okviru Programa kontinuirane obuke, sprovela je obuku na temu "Krivični Zakonik i Zakonik o Krivičnom Postupku".

Cilj ove obuke bio je da se polaznici obuke upoznaju sa novim zakonskim odredbama i odredbama koje su pretrpele suštinske promene sa ciljem pravedne i lakše primene u praksi.

Ova trodnevna obuka odnosila se na izmene opštih odredaba Krivičnog Zakonika, analizirajući izmene u vezi sa krivičnim delima protiv opštinskih službi, krivičnim delima službene korupcije i krivičnim delima protiv službene dužnosti i novim članovima koji su uključeni u

Krivični Zakonik koji je stupio na snagu. Preliminarno, tokom obuke su razmatrane i izmene koje se očekuju u Zakoniku o Krivičnom Postupku, kao što su obavezna odbrana, branilac o javnom trošku, kada odbrana nije obavezna i prava oštećenika ili žrtve, odbacivanje krivičnih prijava, pravo na žalbu na odbacivanje, posebne mere istrage, pretpretresno saslušanje, predistražne izjave i posebna istražna prilika. Takođe se raspravljalo o novoj odredbi koja reguliše suspenziju službene osobe sa funkcije, javni pristup optužnici i objavljivanje presude kao i presudu u odsustvu i ročišta o kazni.

Korisnici ove obuke bili su sudije, tužioc, advokati i branioci žrtava iz regije Gnjlana.



## Borba protiv trgovine ljudima

Dana 10 i 11 Juna 2019, Akademija Pravde je u saradnji sa projektom Evropske Organizacije za Javno Pravo (EOJP), ostvarila dvodnevnu radionici pod nazivom: „Borba protiv trgovine ljudima“



Svrha ove radionice je bila borba i pravilna primena zakona koji su na snazi koji se tiču ovih dela.

Prvi dan pokrивao je uglavnom pravne aspekte ovog krivičnog dela kao i razumevanje žrtve i

stajališta žrtve. U drugom danu, u posebnoj fokusu je bila zaštita žrtve pre i tokom razvoja krivičnog postupka, podrška, rehabilitaciju žrtve i integrisanje u društvu.

Povodom ove radionice kroz praktične slučajeve istaknuto je da je trgovine ljudima široko rasprostranjena i najprofitabilnija pojava organizovanog kriminala, dostižući dimenzije slične krijumčarenju droge i oružja. Stoga je zatraženo od učesnika da pravo shvate elemente krivičnog dela trgovine ljudima i prepoznaju odlike zloupotrebe žrtava trgovine ljudima, kako bi imali rezultate u borbi protiv tih zločina ili dela.

Korisnici ove radionice bili su sudije, tužioci, stručni saradnici kao i pravni službenici sa kosovskih sudova i tužilaštava.



## Postupak i predmet administrativnog sukoba

11. juna 2019. godine Pravna akademija pri PKO -e provela je obuku na temu „Procedura i predmet administrativnog sukoba“.

Svrha ove obuke bila je unapređivanje znanja sudija o postupku i predmetu administrativnog sukoba.

Prvi deo ove obuke obuhvatio je: zakonske odredbe o postupku u upravnom sukobu i predmetu upravnog spora. Drugi deo se odnosio na: pravne postupke u Odeljenju za administrativne poslove Osnovnog suda u Prištini i izvršenje odluka ovog odeljenja.

Od početka se isticalo da administrativni sukob nastaje kao rezultat administrativnih pravnih odnosa u slučajevima kada je konačnim upravnim aktom državnog tela prekršen zakon na štetu fizičkog ili pravnog lica. Svrha Zakona o upravnim sukobima (ZUS) je pružanje sudske zaštite prava i pravnih interesa fizičkih lica, pravnih lica i drugih strana čija su prava i interesi povređeni pojedinačnim odlukama ili postupcima organa javne uprave.

Konačnim upravnim aktom nezadovoljna strana protiv konačne odluke ne može da koristi redovna pravna leka, tada nastaje sukob između stranke i tela koje je donelo konačni upravni akt. Ovaj sukob nastaje kao rezultat zakonitosti završnog čina kojim državni organ odlučuje o pravu, obavezi ili pravnom interesu fizičkog ili pravnog lica.

Dalje je naglašeno da je postupak upravnog sukoba regulisan Zakonom br. 03 / L-202 koji reguliše nadležnost, sastav suda i poslovnik na os-

novu kojeg nadležni sudovi odlučuju o zakonitosti administrativnih akata u njemu. koja nadležna tijela državne uprave odlučuju o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica i drugih stranaka, kao i o zakonitosti radnji upravnih tijela.

Dalje je zaključeno da se administrativni sukob može pokrenuti samo protiv upravnog akta donesenog u drugostepenom upravnom postupku. Upravni spor može se pokrenuti i protiv prvostepenog upravnog akta protiv kojeg nije dozvoljena žalba u upravnom postupku. Administrativni sukob može početi i kada nadležni organ nije izdao odgovarajući administrativni akt na zahtev ili žalbu stranke pod uslovima predviđenim u ZAK-u.

Tokom ove obuke korišćene su teorijske metode objašnjenja, zasnovane na praktičnim slučajevima i praćene interaktivnim diskusijama koje su treneri olakšali, kroz analizu i razradu tema, sa fokusom na postupak i predmet administrativnog sukoba.

Korisnici su bili sudije Odeljenja za administrativne poslove Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda.



## Specijalizovani program obuke za javnu nabavku na Kosovu sesija 1

13-14. juna 2019.godine, Akademija pravde, u okviru Programa kontinuirane obuke, organizovala je obuku na temu: "Specijalizovani program obuke za Javnu nabavku na Kosovu".

Svrha ove obuke bila je unapređenje znanja učesnika o javnim nabavkama i pravilno sprovođenje odredbi koje se odnose na istragu i presuđivanje krivičnih dela ove prirode.

Tokom ove obuke obuhvaćene su sledeće teme: planiranje nabavki, dosije tendera i tehničke specifikacije ističući važnost javnih nabavki, postupak nabavke i zaključivanje ugovora poštujući opšte odredbe o pravima i obavezama

stranaka nakon zaključenja ugovora kao i upravljanje ugovora i izbor nadzornog tela.

Tokom obuke, učesnici su imali priliku da kroz praktične slučajeve analiziraju proces planiranja, razmatraju tenderski dosije i identifikuju pokazatelje korupcije u vezi sa javnim nabavkama.

Korisnici ove obuke su bili: sudije i tužioci sa osnovnog nivoa sudova i tužilaštava.



## Ugovor o osiguranju

18. juna 2019.godine, Akademija Pravde je u sklopu Programa Kontinuiranih Obuka održala obuku iz oblasti ekonomije pod nazivom “Ugovor o osiguranju”.

Svrha ove obuke je unapređenje znanja učesnika u vezi ugovora o osiguranju kao jednog od najvažnijih ugovora u civilnoj oblasti.

U sklopu ove obuke su obrađene sledeće teme: svrha i važnost osiguranja, specifikacije ugovora o osiguranju – generalni i posebni uslovi, procedure za odštetu izvan sudskog postupka, sudski postupak za naknadu štete, osnove odgovornosti u slučajevima prouzrokovanja štete, vrste odgo-

varajuće nadoknade u slučajevima štete predstavljene kao regres u slučajevima “Kasko” osiguranja.

Obuka je održana u obliku interaktivnih diskusija i putem praktičkih slučajeva gde su učesnici mogli da predstave izazove i poteškoće sa kojima se suočavaju u praksi.

Korisnici ove obuke su bile sudije osnovnih sudova iz Ekonomskog i Opšteg Odseka kao i profesionalni saradnici.





## Mere raznolikosti (diverziteta)

Dana 19 jun 2019. godine, Akademija Pravde uz podršku UNICEF-a, u okviru Kontinuiranih Obuka je ostvarila obuku za sudije i tužioce na temu: „Mere raznolikosti“.

Svrha ove obuke je bila unapređenje de znanja učesnika u primeni Zakonika Pravde za Maloletnike, posebno u definisanju uslova i specifičnih situacija za pravilno izricanje mera različitosti.

Tokom ove sesije se raspravljalo o nacionalnom zakonodavstvu, s posebnim naglaskom na Zakonik Pravde za Maloletnike, u kojem su izneti nedostaci i problemi u praktičnoj primeni mera raznolikosti, a posebno novih mere koje su stupile na snagu. U tom kontekstu je razgovarano o saglasnost maloletnika o izricanju

mere raznolikosti, prisustvo maloletnika, roditelja i odbrane u raspravi o izricanju mere raznolikosti, te donošenje odluke o izricanju mere raznolikosti. Takođe, posebna pažnja je posvećena proceni odgovarajućih mere za specifične situacije i utvrđivanju protiv koga i za koja dela se mogu izreći te mere.

Učesnici su imali priliku, da kroz diskusije i slučajeve sa sudske prakse, identifikuju odgovarajuće zakonske odredbe i da pružaju odgovarajuća zakonska rešenja.

Korisnici ove obuke su bili sudija, tužioc i za maloletnike osnovnog nivoa.



## Kriviči zakonik i Zakonik o krivičnom postupku

20-22. juna 2019.godine, Akademija pravde u saradnji sa Ambasadom SAD-a (Pravni odsek pri ambasadi SAD), u okviru Programa Kontinuirane obuke, sprovela je obuku na temu "Krivični Zakonik i Zakonik o Krivičnom Postupku".

Cilj ove obuke bio je da se polaznici obuke upoznaju sa novim zakonskim odredbama i odredbama koje su pretrpele suštinske promene sa ciljem pravedne i lakše primene u praksi.

Tokom ove trodnevne obuke razmatrane su izmene opštih odredaba Krivičnog zakonika, uključujući krivičnu odgovornost pravnih lica, kazna zatvorom, zabrana vršenja funkcija u javnoj upravi ili javnoj službi, zabrana obavljanja profesije, delatnosti ili dužnosti i opštim pravilima ublažavanja i pooštavanja kazni, zakonsko ograničenje krivičnog gonjenja, započinjanje i ukidanje zakonskog ograničenja krivičnog dela i zakonskog ograničenja izvršenja kazni, odredbe o terorizmu i krivičnih dela protiv života i tela, seksualnog uznemiravanja i drugih relevantnih članaka.

Značaj je takođe dat krivičnim delima protiv privrede kao što su utaja poreza, nerazumno pri-

hvatanje poklona, nerazumno davanje poklona, krijumčarenje robe, utajene carine ili akcize, takođe krivična dela protiv opštinskih službi i novi članovi, krivična dela protiv službene korupcije i krivična dela protiv službene dužnosti, obavezna odbrana, branilac o javnom trošku, kada odbrana nije obavezna i prava oštećenika ili žrtve, odbacivanje krivičnih prijavi, pravo na žalbu na odbacivanje, posebne mere istrage, pretpretresno saslušanje, predistražne izjave.

Takođe razmatrana je posebna istražna prilika, istrage, rokovi istrage, prekid i ponovno otvaranje istrage, suspenzija službenih lica, sporazum o priznanju krivice i svedoci saradnici, javni pristup optužnici i objavljivanje presude, dodatni dokazi i činjenice, drugo ročište, potvrđena optužnica i suđenje, suđenje u odsustvu, ročište za odmeravanje kazne, standard žalbenog preispitivanja suštinskih povreda, preinačenje presude od strane Apelacionog suda, ponovno suđenje, zahtev za zaštitu zakonitosti, dopisi – elektronski pozivi.

Korisnici ove obuke bili su sudije, tužioc i advokati iz regiona Prištine



## Sudska zaštita u slučajevima uvrede i klevete

25 juna 2019.godine, Akademija Pravde je u sklopu Programa Kontinuiranih Obuka održala obuku na temu “Sudska Zaštita u slučajevima uvrede i klevete”.

Cilj obuke je unapređenje profesionalnih vještina korisnika obuke u pravilnom sprovođenju sudske zaštite u slučajevima uvrede i klevete u skladu sa načelima Evropske Konvencije za Ljudska Prava i sprovođenje prakse Evropskog Suda za Ljudska Prava u domaćim sudovima.

Na ovoj obuci je razrađen domaći zakonski okvir i sudska praksa Kosova u vezi uvrede i klevete, tužba za uvredu i klevetu, sloboda izražavanja kao jedna od osnova demokratskog društva i pravo na pristup javnim dokumentima.

Takođe je obrađena i odgovornost novinara pri objavljivanju članaka i otkrivanje izvora informacije u slučajevima uvreda i klevetanje osoba javnog autoriteta, kao i teret dokazivanja pri kleveti i uvredama. U toku ove obuke je objašnjeno da će tuženi nositi teret dokazivanja kako bi dokazao istinitost svoje izjave i zaključak suda da je jedna od navodnih činjenica u stvari tačna, oslobađa tuženoga od svake odgovornosti. Obuka je održana u obliku interaktivne diskusije gde su učesnici mogli da predstave izazove i poteškoće sa kojima se suočavaju u praksi u njihovom svakidašnjem poslu.

Korisnici ove obuke su bile sudije osnovnih sudova kao i profesionalni saradnici.



## Pravo na pravično suđenje - članak 6. EKLJP

Dana 26 jun 2019, godine, Akademija Pravde je u okviru PKO-a, ostvarila obuku na temu „Pravo na pravično suđenje - član 6. Evropske Konvencije“.



Svrha ove obuke je bila unapređenje znanja sudija u vezi sa ulogom, zahteve i obaveze u skladu sa članom 6. Evropske Konvencije za Zaštitu Ljudskih Prava i Osnovnih Sloboda (EKZLjPOS)-pravo na pravično suđenje.

U prvom delu ove obuke obrađene su teme: Pojmovi i kategorije koje se sadržane u članu 6. EKLJP-a, postupne odbrane u skladu sa odredbama ovog člana Evropske Konvencije. U drugom delu obuke su tretirana: nezavisnost i nepristranost sudova u kontekstu ovog člana, i standardi odnosno zahtevi sadržani u članu 6. Evropske Konvencije.

U ovoj obuci je naglašeno da EKLJP tumači ovaj član na opširan način uz obrazloženje da tumačenje člana 6 je od suštinskog značaja za funkcionisanje demokratije. Naime, u slučaju Delcourt protiv Belgije, sud je izjavio da: „u jednom demokratskom društvu unutar smisla Konvencije, pravo na poštenu primenu pravde, zauzima tako važno mesto, da ograničeno tumačenje člana 6 stav 1. ne bi bilo u skladu sa ciljevima i svrsi te odredbe“.

Takođe je zaključeno da zahtevi i zaštitne mere

predviđene članom 6. Konvencije, predstavljaju dužnost svakog sudije i tužioca da osiguraju njihovo poštovanje tokom sudskog postupka, i to ne samo tokom ovog parničnog postupka, već i u svim fazama koje su mu prethodile i slede ga. U članu 6 navedeno je pravo svakoga na pošteno suđenje, uključujući njegovo pravo na pristup sudu, na ročište u prisustvu optuženog, pravo na ne samo-inkriminaciju, jednakost u korišćenju sredstva, pravo na prisustvo u sudskom ročištu (raspravi) sa protivnom strankom, i na pravično suđenje. Sva su to načela, prava i dužnosti sudija da obezbede za jednu stranku u jednom sudskom sporu.

Prema tumačenju EKLJP-a, svaki sud mora delovati na takav način da osigurava nepristrasnost u njegovom tumačenju pravde. Ova je tačka naglašena jer je nepristrasnost sudija vrlo važna karakteristika pravičnog suđenja koje se osniva kako na nacionalnom takođe i na međunarodnom pravu. Osim nepristrasnosti, važan element koji je usko povezan s njom je nezavisnost sudije u sudskom postupku.

Tokom ove obuke, učesnici su imali priliku da preko datih zadataka razrade sudsku praksu EKLJP-a, razdvojeni po grupama sa središtem na pravično sprovođenje propisnog postupka u skladu s EKLJP-om.

Korisnici su bili: sudije i tužioci svih nivoa u Republici Kosovo i profesionalni saradnici.

## Veštine zastupanja tokom suđenja

26-28. juna 2019. godine, Akademija pravde, u okviru Programa Kontinuirane obuke, održala je obuku na temu “Veštine zastupanja tokom suđenja”.

Svrha obuke je bila da se unaprede praktične veštine adekvatnih tehnika zastupanja tokom suđenja.

U okviru ove obuke je razmatrano: direktno ispitivanje kao jasna i tečna komunikacija predmeta i pravna osnova tehnike direktnog ispitivanja, koristeći zlatna pitanja kriminalistike, kroz interaktivne simulacije i vežbe direktnog ispitivanja od strane učesnika podeljenih u radne grupe.

Tokom obuke takođe je razmotrena pravna osnova u vezi sa unakrsnim ispitivanjem, kao

sredstvo ispitivanja od strane druge stranke, s ciljem predstavljanja čvrstih činjenica i ukazanja na slabosti druge strane. Deo razmatranja u ovoj fazi obuke bile su i smernice za praktičnu primenu unakrsnog ispitivanja. Takođe i za ovu tehniku učesnici su podeljeni u manje grupe i razvili interaktivnu simulaciju unakrsnog ispitivanja.

U poslednjem delu obuke sprovedena je simulacija suđenja u cilju demonstriranja upotrebe ovih tehnika u praksi.

Korisnici ove obuke bili su sudije i tužioc i osnovnog nivoa.



## Krivični zakonik i Zakonik o krivičnom Postupku

27-29. juna 2019.godine, Akademija pravde u saradnji sa Ambasadom SAD-a (Pravni odsek pri ambasadi SAD), sprovela je obuku na temu "Krivični Zakonik i Zakonik o Krivičnom Postupku".

Svrha ove obuke bila je upoznavanje sudija i tužilaca kao i drugih pravnih stručnjaka iz Prištinskog regiona sa novim zakonskim odredbama Krivičnog Zakonika za njihovu adekvatnu primenu u praksi.

Tokom tri dana obuke razmatrane su zakonodavne promene, analizirajući izmene u vezi sa krivičnim delima protiv opštinskih službi, krivična dela korupcije i krivična dela protiv službene dužnosti i novim članovima koji su obuhvaćeni u Krivični Zakonik koji je stupio na snagu.

Posebna pažnja posvećena je i izmenama koje se očekuju u Zakoniku o Krivičnom postupku, kao što su obavezna odbrana, branilac o javnom trošku, kada odbrana nije obavezna i prava oštećenika i žrtava, odbacivanje krivične prijave, pravo žalbe o odbacivanju, posebne istražne mere, ispitivanje u prethodnom postupku, izjave u prethodnom postupku i posebna istražna prilika.

Takođe, raspravljeno je o novoj odredbi koja reguliše suspenziju službene osobe sa funkcije, javni pristup optužnici i objavljivanje presude, suđenje u odsustvu i ročište o određivanju kazne. Korisnici ove obuke bili su: sudije, tužioc, advokati i zastupnici žrtava iz Prištine.



## Aktivnosti iz Programa Početne Obuke (PPO)

### Aktivnosti ostvarene u okviru inicijalne obuke za novoimenovane sudije (generacija VII) godine

Akademija Pravde, je u okviru programa Inicijalne obuke za novoimenovane sudije (generacija VII), tokom juna sprovela 16 sesija obuka modula: „Građansko, upravno i privredno pravo“

Sa pod-modula: pravo na obaveze – sa prvog dela je ostvareno osam (8) obuka, gde su obrađene: Pojam, karakteristike i klasifikacija obaveza, Ugovori obaveza, Raskid ugovora, večni (doživotni) održaj, Ugovor o dostavi i podeli imovine, Nanošenje štete kao izvor obaveza, Naknada štete, Naknada štete pretrpljene u nezgodama na radu.

Iz modula: „Pravo vlasništva i druga srodna prava – sa drugog dela je održano osam (8) sesija obuke i raspravljano je o sledećim pitan-

jima: Pravo na vlasništvo, suvlasništvo i zajedničko vlasništvo, Načini sticanje prava svojine, Derivatno sticanje prava svojine, Originerni način stjecanja prava svojine, Pravna zaštita prava svojine, Negativna tužba i zaštita poseda, Prava vlasništva nad stranim stvarima, Utvrđivanje, Ostvarenje i prekid stvarnih službenosti, i zaštita stvarnih službenosti.

Dok je komponenta praktičnog osposobljavanja za ovaj period ostvarena kroz nastavak prakse novoimenovanih sudija na odgovarajućim sudovima u skladu sa rasporedom utvrđenim programom. Početnu obuku za novoimenovane sudije prati (39) novoimenovanih sudija, od kojih je sedam (7) iz srpske zajednice.



## Aktivnosti ostvarene u okviru inicijalne obuke za novoimenovane tužioce

U okviru inicijalne obuke za novoimenovane tužioce VIII. (osme) generacije, je tokom juna održano ukupno 8 (osam) obuka iz modula: „Krivičnog Zakonika Republike Kosovo“.



U pod-modulu „Krivičnog Zakonika- opšti deo je sprovedeno 4 (četiri) obuka na kojima su obrađivane teme: Pojam i elementi krivičnog dela, Objekat i subjekat krivičnog dela, Podela krivičnih dela, Delovanje.

Ciljevi ovog pod-modula se nalaze u primeni, proširenju znanja o funkciji i sistemu krivičnih sankcija, kao i ključnim karakteristikama

ma izvršenja odluka.

U okviru pod modula „Krivični zakonik - posebni deo“ održana su 4 (četiri) obuke na kojima su novoimenovani tužioci razvili stručnu nadležnost za sledeća pitanja: Krivična dela iz poglavlja XIV, XV i uvod u poglavlje XVI, krivična dela protiv života i tela i ljudskih prava i sloboda, krivična dela iz poglavlja XVII i XX, krivična dela iz poglavlja XX.

Dok je komponenta praktične obuke za ovaj period ostvarena kroz daljnu praksu od strane novoimenovanih tužioca u odgovarajućim tužiilaštvima, u skladu s rasporedom koji je utvrđen programom. Inicijalnu obuku novoimenovanih tužioca prate 12 novoimenovanih tužioca.





## Aktivnosti za administrativno osoblje sudova i tužilaštava

### Upravljanje dosijeima i predmetima u sudskom i tužilačkom sistemu

20-21. juna 2019.godine, Akademija pravde u okviru obuke za sudsko i tužilačko administrativno osoblje, u saradnji sa UNDP-om, sprovela je obuku na temu “Upravljanje dosijeima i predmetima u sudskom i tužilačkom sistemu”.

Svrha obuke bila je unapređenje znanja polaznika o propisima i primenljivoj zakonskoj praksi upravljanja predmetima u sudovima i tužilaštvima.

U okviru ove obuke obrađene su sledeće teme: registri sudova i tužilaštava, organizacija

procesa rada i razvoja predmeta, prikupljanje statističkih podataka i izveštavanje, efikasno upravljanje predmeta zasnovano na metodologiji CEPEJ, digitalizacija procesa rada u sudovima i tužilaštvima.

Korisnici ove obuke bili su: sudsko i tužilačko administrativno osoblje uključujući: profesionalne saradnike, pravne službenike, administrativne pomoćnike, referenti i viši referenti.



## Ostalo aktivnosti

### Potpisivanje Memoranduma o saradnji između Akademije pravde, GIZ-a i Autora

Priština, 10. jun 2019. godine, potpisan je Memorandum o razumevanju između GIZ-a, autora publikacije "Vodič za upravni postupak" i Akademije pravde za prenos vlasništva i drugih autorskih prava.

Z. Valon Kurtaj - Izvršni direktor Akademije pravde naglasio je da je ovaj prenos prava u vlasništvu Akademije pravde od posebnog značaja, a jedan od njih se zahvalio autorima i GIZ-u na saradnji.

Z. Karl Veber iz Njemačke agencije za međunarodnu saradnju (GIZ) - Projekt za

pravnu i administrativnu reformu naglasio je da ovaj projekt ima za cilj podržati proces pravne i administrativne reforme na Kosovu.

Objavljivanje publikacije "Vodič za upravne postupke" omogućeno je od strane GIZ-a i nakon potpisivanja Memoranduma o razumjevanju, autori ovog vodiča, Hasan Shala - predsjednik Apelacionog suda i gđe. Delushe Halimi - sudija Apelacionog suda, izrazio je zadovoljstvo zbog prenošenja ovih prava na Akademiju pravde.



## Radionica: Podizanje pravnih vještina za sudije

11-14. Juna 2019. godine u Budvi, Crna Gora, Akademija pravde u okviru Programa kontinuirane obuke (PKO), u podršci OEBS-u, sprovela je radionicu za sudije regiona Mitrovice na temu: Podizanje veština sudije.



Prilikom otvaranja ovog treninga prvobitno se obratio regionalni direktor Misije OEBS-a u Mitrovici Ilija Bundaleski, koji je naglasio važnost ove radionice koja je bila usredsređena na pokretanje Krivičnog zakona i nove odredbe koje su uticale na krivično djelo korupcije zvanične korupcije. i protiv službene dužnosti, kao i nasilja u porodici i seksualnog uznemiravanja. Nakon govora predsjednika Vrhovnog suda, koji se u svom uvodnom obraćanju obratio učesnicima kao član Upravnog odbora Akademije, zahvaljujući i snažno podržavajući kontinuiranu saradnju Akademije pravde i OSCE-a.

Kasnije je Nikolka Kabašić, predsednik Osnovnog suda u Mitrovici, govorio u svom govoru zahvaljujući OEBS-u na njegovom doprinosu vladavini prava. Na kraju publike su se obratili Aferdita Bitiki, predsjednica Osnovnog suda u Prištini, koja je podržala organizaciju radionice i naglasila važnost rasprave o izmijenjenim odredbama novog Krivičnog zakonika.

Tokom ove radionice, prvog dana, uglavnom se raspravljalo o standardima ljudskih prava i garancijama za pravedno suđenje, kao i o suđenju u razumnom roku i drugim zahtjevima iz Poglavlja 23 i 24 EU Ackuis-a, uslova za prijem u Evropskoj uniji. Razgovarano je o obavezi sudija da pravedno sude sa oprezom i hitnošću i nastavili su sa izazovima obrazloženja sudskih odluka. Dalje, raspravljalo se o vanrednim pravnim lijekovima, kao i o imovinskim zahtjevima.

U nastavku ove radionice identifikovane su izmjene Krivičnog zakonika u vezi sa kaznama za prekršaje protiv službene dužnosti, a fokus je bio na krivičnim djelima sukoba interesa u vezi sa kažnjavanjem kada novi Krivični zakonik predviđa kažnjavanje i kao predmet postupka član porodice zvaničnog lica.

Takođe revidirane u poglavlju o krivičnim djelima protiv seksualnog integriteta, te promjene su napravljene u prethodnim članovima 228.230 i 243. Ovi članci su izmijenjeni u suštini, ali su također prošli tehničke i lingvističke promjene koje su bile dio rasprave o ovome radionica.

Takođe, adresirani su najnoviji događaji u izradi amandmana na Zakon o krivičnom postupku, promjene i inovacije koje se očekuju. Na kraju, ova radionica se smatrala prikladnom, socijalizacija i saradnja je bila plodna i služit će vam u praksi.

Korisnici ove radionice bili su sudije Osnovnog suda u regionu Mitrovice i Prištine.

## Ponašanje unutar i izvan kancelarije, kao i društvena svest i odgovornost

Akademija pravde je dana 14. juna 2019. godine uz podršku projekta GIZ-a, u okviru slobodnih profesija ostvarila obuku posvećenu službenicima kancelarije na temu: „Ponašanje unutar i izvan kancelarije, kao i društvene svesti i odgovornost“



Svrha ove obuke je bila unapređenje znanja službenika Agencije za besplatnu Pravnu Pomoć u vezi ponašanja unutar i izvan kancelarije, kao i o društvenoj svesti i odgovornosti za pravilnu primenu etičkih principa i ponašanja.

Tokom ove obuke su razrađeni niz situacija u kojima pošteno i pravilno ponašanje s posebnim naglaskom na iskorištavanje društvenih mreža, način eksploatacije, etičko društveno ponašanje unutar i izvan ureda i druga pitanja koja u slučaju nepoštivanja narušavaju imidž i povjerenje javnosti u pravosudne institucije .

Obuka je sprovedena interaktivno uz razgovor sa trenerima i učesnicima, a učesnici su takođe imali priliku da kroz zadatke i studijske slučajeve identifikuju neetička i etička ponašanja.

Korisnici ove obuke su bili pravni službenici iz Agencije za besplatnu Pravnu Pomoć iz svih regiona Kosova.

## Rešavanje problema i sukoba i međuljudska komunikacija

Dana 15. jun 2019 Akademija Pravde je da uz podršku projekta GIZ-a u okviru slobodnih profesija ostvarila obuku posvećenu službenicima Agencije za besplatne Pravne Pomoći na temu „Rešavanje problema sukoba, i međuljudska komunikacija“

Svrha ove obuke je bila unapređenje znanja pravnih službenika u vezi izbegavanja situacija potencijalnih sukoba koje negativno utiču na pružanje besplatne Pravne Pomoći.

Tokom obuke, obrađeni su sukobi i teorijska definicija istih, drugi problemi i prepreke u radu, međuljudski odnosi i odnosi među kolegama na poslu, formalni mandat i individualna odgovornost prema radnom okruženju, kao i čuvanje i zaštita od mobinga.

Povodom ove obuke kroz praktične slučajeve razrađeni su različite situacije oko upravljanja i rešavanja potencijalnih problema u funkciji podržavanja rada i povećanju efikasnosti rada Agencije za besplatnu Pravne Pomoći tokom obavljanja dužnosti i funkcije određenih zakonom.

Obuka je sprovedena na interaktivan način uz razgovor između trenera i učesnika obuke, a učesnicima je takođe pružana prilika da kroz datih zadataka i slučajeva za studiranje pruže odgovarajuća i etička rešenja.

Korisnici ove obuke su bili pravni službenici iz Agencije za besplatnu pravnu pomoć sa svih regija Kosova.

## Okrugli sto sa Sudijama Apelacionog Stola

Dana 17-19. Juna 2019. godine u Draču-Albanija, Akademija Pravde uz podršku UN održala je okrugli sto sa sudijama Apelacionog Suda.



Svrha ovog okruglog stola bila je objedinjavanje sudske prakse Apelacionog Suda u procesu pravde, posebno o pitanjima koja su u nadležnosti građanskog odeljenja

Povodom ovog okruglog stola raspravljalo se o pitanjima vezanim za sporove o nadoknadi plata prilikom penzionisanja u državnoj službi, u slučajevima kada je prvostepeni sud proglašen nenadležnim teritorijalnim po službenoj dužnosti, predmeti preliminarne razmatranja tužbe, nadležnost za odlučivanje o zahtevima stranaka za poravnanje duga prema KEDS / KEK-u, nadležnost suda za odlučivanje o parničnom ili

vanparničnom postupku povodom eksproprijacije nepokretnosti i za štetu prouzrokovanu oduzetom imovinom, kvalitet izvršne isprave, odluku inspektorata rad, za jubilarne i penzije, odobrenje zahteva za naknadu materijalne štete prouzrokovane u slučaju saobraćajnih nezgoda kada nema pisanih dokaza, kao i verifikaciju činjeničnog stanja kroz ekspertizu kada je ekspertiza kontroverzna.

Iz diskusija o navedenim pitanjima uočeno je da sudska veća nisu imala jedinstvenu praksu i gotovo na ovaj način ova praksa je u nekim slučajevima prošla u više instance. S tim u vezi, sudije Apelacionog Suda odlučile su da se pribave pravno mišljenje Vrhovnog Suda za pitanja koja su imala različita tumačenja.

Kao posmatrači ovog okruglog stola bili su i predstavnici Akademije Pravde, koji su istakli pitanja istaknuta na stolu tokom izrade programa obuke i uskoro će ih objaviti na zvaničnom sajtu Akademije.

Učesnici okruglog stola bili su sudije Apelacionog Suda, Opšteg Departmenta, odnosno građanskog odeljenja i Odeljenja za Administrativna i Privredna pitanja.



**<https://ad.rks-gov.net>**

**Adresa: Lagja e Spitalit  
Ul. "Muharrem Fejza" b.b.  
Pristina, Republika Kosova**

**Tel: + 381 38 200 18 660  
Fax: + 381 38 512 095  
E-mail: [infoad@rks-gov.net](mailto:infoad@rks-gov.net)**